

Onderwerp
Raadsvoorstel Overheveling middelen energietoeslag 2023

Opsteller	Isa Corbeek	Collegebesluit	24 oktober 2023
Programma	Werk en Inkomen	Behandeldatum Raad	29 november 2023
Portefeuillehouder	J.A.R. Brom	Status	Openbaar

Samenvatting

In 2023 stelt het Rijk wederom een energietoeslag van € 1.300 beschikbaar om inwoners met een laag inkomen te compenseren voor de aanhoudende hoge energieprijzen. Nijmegen heeft van de mogelijkheid gebruik gemaakt om vooruitlopend op de Wet Energietoeslag 2023 € 500 als vooruitbetaling uit te keren. Over de overheveling van de middelen hiervoor van het gemeentefonds naar het programma Werk en Inkomen heeft uw raad op 30 november 2022 besloten. Met dit raadsvoorstel zorgen we ervoor dat de benodigde middelen voor de aanvullende betaling van de energietoeslag 2023 worden overgeheveld naar het programma Werk en Inkomen, zodat we de energietoeslag vanaf december 2023 kunnen uitkeren. In 2024 zal er geen nieuwe energietoeslag komen.

Om zo snel mogelijk de energietoeslag 2023 uit te kunnen keren, is het van belang dat uw raad nog in november een beslissing neemt over dit voorstel.

Voorstel

1. Het bedrag van circa € 12.998.415 dat bij de decembercirculaire wordt toegekend in het gemeentefonds en € 1.455.140 vanuit Armoedebestrijding in te zetten voor de verstrekking en uitvoering van de energietoeslag 2023 aan de doelgroep tot 130% van het sociaal minimum, en het bedrag als volgt te verdelen:
 - a. 2023: € 7.650.915
 - b. 2024: € 6.802.640
2. In totaal € 3.304.225 ten laste te laten komen van het programma Werk en Inkomen.
3. De begrotingswijziging met nummer BW-01904 vast te stellen waarmee bovenstaand beslispunt in de begroting wordt verwerkt.

Aanleiding

Op 3 oktober 2023 is de Wet Energietoeslag 2023 vastgesteld. Het Rijk heeft besloten in 2023, net als in 2022, een energietoeslag van € 1.300 uit te keren aan inwoners met een laag inkomen. Daarbij hebben gemeenten de mogelijkheid gekregen om € 500 hiervan als vooruitbetaling uit te keren, vooruitlopend op het in werking treden van de Wet Energietoeslag 2023. Uw raad heeft op 30 november 2022 besloten om € 9.115.000 beschikbaar te stellen aan programma Werk en Inkomen voor het uitkeren van de vooruitbetaling. Met dit raadsvoorstel worden de middelen voor de (na)betaling van de energietoeslag 2023 ook overgeheveld naar het programma Werk en Inkomen.

Beoogde impact

Raadsvoorstel

De verstrekking van de energietoeslag sluit aan bij onze ambities en doelen in de Stadsbegroting 2023:

- Ambitie: 'We willen dat alle Nijmegenaren kunnen voorzien in hun levensonderhoud.' Doel: 'We bieden aanvullende gemeentelijke regelingen voor inwoners die daarvoor in aanmerking komen.'

Argumenten

1.1 Circa € 12.998.415 dat het Rijk bij de decembercirculaire toekent voor de energietoeslag 2023, en € 1.455.140 vanuit Armoedebestrijding, is nodig om inwoners met een laag inkomen te compenseren voor hoge energielasten.

Deze middelen zijn nodig om de doelgroep met een minimuminkomen tot 130% van het sociaal minimum nog een bedrag van € 800,- of € 1.300 van de energietoeslag 2023 te verstrekken. Ondanks dat de energieprijzen niet meer zo hoog zijn als vorig jaar, hebben veel inwoners nog steeds te maken met hoge maandelijkse energiekosten en/of een hoge eindafrekening. De energietoeslag zorgt voor een verlichting van deze kosten. In de Wet Energietoeslag 2023 zijn studenten uitgesloten van de regeling Energietoeslag 2023. Er is een aparte regeling opgenomen voor studenten; rechthebbende studenten krijgen een vergoeding via de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO).

1.2 Dit sluit aan bij het eerdere besluit van de gemeenteraad om de energietoeslag uit te keren aan de doelgroep met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum.

Eerder heeft uw raad besloten om de energietoeslag 2022 en de vooruitbetaling van € 500 van de energietoeslag 2023 uit te keren aan inwoners met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. Hiermee sluiten wij aan bij het lokale minimabeleid. Omdat wij deze groep al in beeld hebben, kunnen we aan zoveel mogelijk inwoners ambtshalve uitkeren.

2.1 Er is € 3.304.225 extra nodig om alle rechthebbende Nijmegenaren een (na)betaling van de energietoeslag 2023 te kunnen verstrekken.

Vanuit het Rijk ontvangen wij middelen voor het uitkeren van de energietoeslag 2023 aan inwoners met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Er zijn extra middelen nodig om inwoners met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum een energietoeslag te kunnen verstrekken. We brengen dit ten laste van het programma Werk en Inkomen. Dit wordt toegelicht onder het kopje 'Financiën'.

Kanttekeningen

1.1 We starten met het uitbetalen van de energietoeslag 2023 vooruitlopend op bekendmaking van het definitieve budget.

Op basis van de verdeelsystematiek van het Rijk ontvangt de gemeente Nijmegen circa € 12.998.415 voor de nabetaling van € 800,- energietoeslag 2023 bij de decembercirculaire, via het gemeentefonds. In december weten we het exacte bedrag. De verwachting is dat het bedrag niet veel van de inschatting zal afwijken.

1.2 Het is niet meer mogelijk om alle inwoners die recht hebben op de energietoeslag 2023, nog in 2023 de energietoeslag uit te keren.

Vanwege de vertraging die het wetsvoorstel heeft opgelopen, is het helaas niet mogelijk om aan alle rechthebbende inwoners de energietoeslag 2023 nog in 2023 uit te keren. De meeste inwoners hebben wij inmiddels in beeld (circa 13000) en ontvangen ambtshalve de (na)betaling van de energietoeslag 2023 in december. Vanaf 2 januari 2024 kunnen we de

Raadsvoorstel

aanvraag open stellen voor (nieuwe) aanvragers. We zetten de aanvraag tot 1 april 2024 open. Deze regeling vraagt veel van de uitvoering. Bovendien blijkt uit eigen ervaring en ervaringen van andere gemeenten dat dit voldoende tijd biedt voor inwoners om een aanvraag te doen.

1.3 De middelen vanuit het Rijk zijn niet voldoende voor de bij ons bekende doelgroep van 120%.

Het Rijk hanteert een andere berekening van de doelgroep 120% van het sociaal minimum dan de gemeente Nijmegen. Dit probleem speelt bij meerdere gemeenten. Wij krijgen structureel te weinig geld voor het bedienen van deze doelgroep. Dit betekent dat wij zelfs zonder uitbreiding naar 130% van het sociaal minimum een tekort hebben op het Rijksbudget. Mogelijkheden om binnen de Rijksmiddelen te blijven, zijn het verkleinen van de doelgroep en/of het verlagen van het bedrag dat we verstrekken aan energietoeslag.

1.4 De uitspraak van de Rechtbank Gelderland vereist een aanpassing in de beleidsregels m.b.t. meerdere rechthebbenden op één adres.

De rechtbank Gelderland oordeelde op 4 augustus 2023¹ dat het onrechtmatig is om één toeslag per adres te verstrekken aan de eerste rechthebbende aanvrager. Naar aanleiding hiervan passen we dit aan in de nieuwe beleidsregels. De hoofdregel is dat we één toeslag per huishouden verstrekken. Bij meerdere meerderjarige rechthebbenden op één adres, m.u.v. gehuwden en partners, verstrekken wij € 650 per rechthebbende, omdat zij gezamenlijk de energielasten dragen.

Financiën

Integrale afweging

Uw raad maakt twee keer per jaar een integrale afweging van nieuwe gemeentefondsmiddelen. Omwille van een snelle uitvoering van de regeling in het kader van de tegemoetkoming energietoeslag leggen wij dit voorstel separaat aan u voor. Dan kunnen wij de Nijmeegse inwoners zo snel mogelijk voorzien van de energietoeslag 2023.

Overzicht benodigde middelen energietoeslag 2023

In 2022 hebben wij aan totaal **18.550** inwoners (exclusief studenten) de energietoeslag 2022 toegekend. Hiermee zien wij een geschat bereik van meer dan 95%. Voor de berekening van 2023 gaan we van ditzelfde aantal en bereik uit.

Vanuit het Rijk krijgen wij voor inwoners met een inkomen tot 120% boven het sociaal minimum middelen. Dit zijn volgens de berekeningen van het Rijk circa 14.948 inwoners. Dit betekent dat wij voor 3.602 inwoners, de doelgroep tussen 120% en 130% van het sociaal minimum, eigen middelen moeten inzetten. Voor het uitkeren van de energietoeslag 2023 aan deze groep moet er **€ 4.682.600** (3.602*€ 1.300) worden bijgelegd.

Benodigde middelen 2023

Van de 18.550 inwoners die in 2022 energietoeslag hebben ontvangen, verwachten we aan 70% ambtshalve een (na)betaling te kunnen doen in december 2023. Dit zijn 12.985 inwoners. Naar schatting ontvangen circa 12.000 (90%) hiervan nog € 800 en 985 (10%) nog € 1300.

¹ [ECLI:NL:RBGEL:2023:4426 Volledige tekst uitspraak \(recht.nl\)](https://ecli.nl/RBGEL:2023:4426)

Raadsvoorstel

Aantal inwoners	Bedrag verstrekking	Totaal
12.000	€ 800	€ 9.600.000
985	€ 1.300	€ 1.280.500
	Totaal:	€ 10.880.500

De benodigde uitvoeringskosten bedragen **€ 74.640**. Dit betekent dat we in totaal voor 2023 **€ 10.955.140** nodig hebben.

In totaal is hiervoor € 7.650.915 vanuit de Rijksmiddelen die we bij de decembercirculaire ontvangen en Armoedebestrijding beschikbaar in 2023. Daarnaast zal er € 3.304.225 ten laste van het programma Werk en Inkomen worden gebracht.

Benodigde middelen 2024

In 2024 verwachten we aan 30% van de 18.550 inwoners de (na)betaling van de energietoeslag 2023 uit te keren. Dit zijn nog 5.565 inwoners waaraan niet ambtshalve kan worden toegekend. De inschatting is dat er circa 800 inwoners zijn die met meerdere meerderjarige rechthebbenden op één adres wonen. Aan hen wordt een energietoeslag van € 650 toegekend. Van de overgebleven groep verwachten wij 90% (4.288) € 1.300 uit te keren en 10% (477) € 800.

Aantal inwoners	Bedrag verstrekking	Totaal
477	€ 800	€ 381.600
4.288	€ 1.300	€ 5.574.400
800	€ 650	€ 520.000
Totaal: 5.565	Totaal:	€ 6.476.000

De benodigde uitvoeringskosten bedragen **€ 326.640**. Dit betekent dat wij in totaal voor 2024 **€ 6.802.640** nodig hebben. Dit wordt bekostigd vanuit de Rijksmiddelen die we bij de decembercirculaire ontvangen.

Financieel overzicht (nog te maken kosten) energietoeslag 2023

Verwachte uitgaven		Benodigd budget	
Verstrekkings 2023	€ 10.955.140	Rijksmiddelen decembercirculaire 2023	€ 12.998.415
Verstrekkings 2024	€ 6.802.640	Budgetruimte binnen Armoedebestrijding 2023, Programma Werk en Inkomen	€ 1.455.140
		Bijdrage vanuit algemene reserve	€ 3.304.225
Totaal	€ 17.757.780	Totaal bijdrage	€ 14.453.555
		Tekort, ten laste van het programma Werk en Inkomen	€ 3.304.225

Vervolg

Na vaststelling van dit voorstel gaan we zo snel mogelijk over tot het uitbetalen van de energietoeslag 2023.

1. In december 2023 zal aan de inwoners die bij ons bekend zijn en van wie wij zeker weten dat zij recht hebben ambtshalve de nabetaaling van € 800,- (circa 90%) of

Raadsvoorstel

het gehele bedrag van € 1300,- (circa 10%) worden uitbetaald. Voor de ambtshalve uitbetalingen hebben we een maand nodig.

2. Dit betekent dat we vanaf 2 januari 2024 de aanvraag open kunnen stellen voor (nieuwe) aanvragen.
3. We zetten deze aanvraag open tot 1 april 2024. We zetten gerichte communicatie acties uit.

Bijlagen

1. Beleidsregels energietoeslag gemeente Nijmegen 2023-A
2. Financiële bijsluiter begrotingswijziging BW-01904
3. Persbericht 'Gemeente Nijmegen komt met nieuwe aanpak voor energietoeslag 2023'